

Ügyszám: EBF-AJBH-282/2025.

Védett tulajdonság: fogyatékos

Diszkrimináció területe: oktatás

Diszkrimináció típusa: közvetlen hátrányos megkülönböztetés

Jogsértést részben megállapító határozat

Kérelem, a kérelmező álláspontja

Az autizmus spektrum zavarára tekintettel sajátos nevelési igényű kiskorú kérelmező azt sérelmezte, hogy az általános iskola elutasította a felvételét annak ellenére, hogy a szakértői véleményben számára az iskolát kijelölték.

Az eljárás alá vontak álláspontja

A kérelem alapján a hatóság eljárást indított az iskolával és az azt fenntartó egyházmegyével szemben, akik elsősorban arra hivatkoztak, hogy az iskola nem volt köteles a gyermek felvételére, mert a szakértői vélemény hiába jelölte ki az iskolát, az alapító okiratában nem szerepel a sajátos nevelési igényű tanulók ellátása közül az autizmus spektrum zavarral élők oktatása. Ennek megfelelően a gyermek fejlesztése sem valósulhatna meg, mert az autizmus spektrum zavarral élő tanulók ellátására, fejlesztésére megfelelő végzettségű pedagógus sem dolgozik náluk.

Egyezségeként az iskola azt javasolta, hogy ha a kérelmező elfogadja, hogy „a módszertanában hatékony fejlesztését nem tudják elvégezni”, akkor tanulói jogviszonyt létesítenek vele.

Az egyházmegye azt is hangsúlyozta, hogy az autista gyermekek szakszerű ellátása nem elsősorban szándék kérdése, az akadályt az országos szakemberhiány jelenti, ami a kis településeken (mint amilyen az adott település) hatványozottan jelentkezik. Említést tett arról, hogy már régóta hirdet gyógypedagógusi álláshelyet, amit több éve nem sikerül betölteni. Az illetékes tankerületi központ konzultációt kezdeményezett az iskola intézményvezetőjével a kérelmező intézményen belüli fejlesztése feltételeinek, lehetőségének megteremtéséről, utóbb pedig felszólította az intézményvezetőt a kérelmező intézménybe történő felvételére, a fejlesztése feltételeinek a kialakítására. A fenntartó véleménye szerint objektív akadályok alapján nem az eljárás alá vont iskola a megfelelő intézmény a kérelmező gyermeknek, mert az „széles körben” nem tudja biztosítani az autizmus spektrumzavar kezeléséhez szükséges személyi feltételeket. Egyezségeként javaslatként felajánlotta, hogy az iskola felveszi a kérelmezőt és testvérét, felszólítja az iskola igazgatóját – illetve ezt már meg is tette –, hogy vegye fel a kérelmezőt, és „a lehetőségeihez mérten” megpróbálja megoldani a fejlesztést.

Az eljárás lefolytatása

A hatóság az eljárás során a felektől nyilatkozatokat, iratokat kért be, megkísérelte a felek közt egyezség létrehozását, majd – tekintve, hogy nem jött létre egyezség – a rendelkezésre álló dokumentumok és a vonatkozó jogszabályi előírások figyelembevételével meghozta döntését.

A hatóság döntése és annak indokai

A hatóság megállapította, hogy az iskola megsértette a kérelmezővel szemben az egyenlő bánásmód követelményét, közvetlen hátrányos megkülönböztetést valósított meg a fogyatékoságával összefüggésben azzal, hogy elutasította a felvételi kérelmét. A hatóság az iskolát figyelmeztetésben részesítette és megtiltotta a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsítását.

A fenntartó vonatkozásában a hatóság a kérelmet elutasította.

Megállapítható volt, hogy az iskola a kérelmező lakóhelyén a kötelező felvételt biztosító körzeti iskola. A fenntartó főegyházmegye mint az eljárás alá vont iskola fenntartója ugyanis már 2019-ben a

nemzeti köznevelésről szóló jogszabály rendelkezései szerinti nyilatkozatot tett, melyben az iskola működtetésével a tankötelezettség teljesítésével és az iskolai nevelés-oktatással összefüggő állami feladatokban való részvételt vállalt, valamint kötelezettséget vállalt a tanulók felzárkóztatására vonatkozó feladatok ellátására.

Megállapítható volt, hogy a kérelmezőt a vele összehasonlítható helyzetben levő a védett tulajdonsággal nem rendelkező (autizmus spektrumzavarral nem küzdő) gyermekekhez képest hátrány érte azáltal, hogy elutasították felvételét, így beiskolázást tekintve bizonytalanságban volt mindaddig, amíg másik iskola nem került számára kijelölésre. Az sem volt vitatott, hogy az iskola az autizmusa miatt utasította el a jelentkezését, vagyis az őt ért hátrány és a védett tulajdonsága között okozati összefüggés állt fenn.

A hatóság ezután azt vizsgálta meg, hogy az eljárás alá vontaknak sikerült-e kimenteniük magukat, vagyis bizonyítaniuk, hogy a felvételi kérelem elutasításának tárgyilagossá mérlegelés szerint az adott jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, észszerű indoka volt.

A hatóság kiindulópontja az a jogszabályi kötelezettség volt, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a szakértői bizottság által kijelölt iskola köteles a gyermeket fogadni és biztosítani számára a szakértői véleményben előírt ellátást. A szakértői vélemény szakmai döntésének felülvizsgálatára a hatóság nem rendelkezik hatáskörrel. Bár kétségtelen, hogy az iskola alapító okiratában nem szerepelt a kérelmező sajátos nevelési igénye (gyermekkori autizmus) szerinti ellátás, így kérdésként merülhet fel, hogy azt a szakértői bizottság miért jelölte ki a kérelmező számára, a hatóság megítélése szerint amíg az adott iskolát kijelölő szakértői vélemény érvényben volt, az iskola nem utasíthatta volna el a kérelmező felvételét.

A kérelmezőnek az eljárásban utóbb tett nyilatkozata alapján megállapítható volt, hogy a szakértői bizottság végül – még a nyár folyamán, tehát még a tanév megkezdését megelőzően – kijelölt egy másik iskolát a kérelmező számára, amely rendelkezett a kérelmező sajátos nevelési igényének megfelelő feltételekkel (megfelelő szakemberekkel), és amelyet a kérelmező maga is elfogadott. A hatóság ezért határozatában rögzítette, hogy az eljárás alá vont iskolának tényleges ellátási kötelezettsége nem állt be, mivel mire a tanév megkezdődött, már egy másik iskola volt kijelölve a kérelmező számára.

A döntéssel szemben egyik fél sem élt jogorvoslattal.
(2025. decemberi határozat)